

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

відкритості та справедливості судового процесу. Подолання існуючих труднощів та ефективна реалізація електронного правосуддя дозволить не лише підвищити ефективність діяльності судової влади, але й зміцнити суспільну довіру до неї. У сучасних умовах, коли Україна переживає складні часи війни та поствоєнного відновлення, електронне правосуддя стає одним із ключових інструментів забезпечення стабільності держави та захисту прав її громадян [3].

Список використаних джерел:

1. Електронне правосуддя як спосіб підвищення ефективності судового розгляду, Ніколенко Л. М., Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.57>
2. Особливості впровадження та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи як інструмента електронного правосуддя, Теремецький Владислав Іванович; Дуліба Євгенія Володимирівна, 2023. <https://repository.ndipp.gov.ua/handle/765432198/751>
3. Діяльність апарату суду як правоохоронного органу при здійсненні електронного правосуддя, Соболь Євген, 2023, ДДУВС. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/11987>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу, Національної академії внутрішніх справ Куцик Катерина Володимирівна

Тимчишин П. А.

*курсант Навчально-наукового
інституту поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ*

ЦИФРОВІ ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМИ ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОПУСТИМОСТІ В УМОВАХ ЗАГРОЗ

Цифровізація суспільного життя суттєво вплинула на розвиток цивільного судочинства, адже дедалі частіше сторони в судових процесах

почали подавати докази, що мають цифрову форму. Електронні листи, повідомлення в месенджерах, відеозаписи, цифрові документи та інші дані в електронному форматі поступово стали повноправними доказами в цивільних справах. Відповідно до частини 1 статті 76 Цивільного процесуального кодексу України, докази – це будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги чи заперечення сторін [1]. У контексті новітніх технологій, цифрові докази стають невід’ємною складовою доказової бази в судових процесах, однак з їх використанням пов’язано чимало практичних проблем, зокрема питань достовірності, надійності та допустимості таких доказів.

Одна з найбільших проблем, що постає під час застосування цифрових доказів у цивільному процесі, є питання їх оригінальності. Належність цифрового доказу передбачає можливість підтвердження того, що інформація була створена саме тією особою, яка її надає, і не була змінена після створення. Проте цифрові дані є вразливими до маніпуляцій, кіберзагроз та несанкціонованого втручання. Наприклад, повідомлення електронної пошти можуть бути змінені або підроблені, відеозаписи – відредаговані за допомогою сучасних технологій, а переписка у месенджерах – видалена або змінена шляхом зламу акаунтів. Тому суди часто стикаються з питанням належного встановлення та підтвердження достовірності цифрових доказів, що може ускладнювати процес прийняття законних і обґрунтованих рішень.

Допустимість цифрових доказів у цивільному процесі також викликає низку дискусій. Відповідно до статті 77 ЦПК України, докази є допустимими, якщо вони отримані з дотриманням вимог закону [1]. Водночас чинне законодавство не містить чітких та детальних норм, які б регулювали спеціальні процедури збору, фіксації та подання цифрових доказів до суду. Відсутність таких норм іноді породжує ситуації, коли сторони використовують різні методи фіксації цифрових доказів, що нерідко призводить до їх відхилення судами через процесуальні недоліки. Наприклад, скріншоти повідомлень без належного технічного чи експертного підтвердження їх можуть бути визнані судом недопустимими доказами, що створює серйозні перешкоди для ефективного захисту прав сторін у процесі.

Окрім проблем належності й допустимості, важливим є питання належної фіксації та збереження цифрових доказів. В умовах активних кіберзагроз і можливостей для знищення або зміни інформації, сторони

можуть стикатися з труднощами у забезпеченні збереження первісного вигляду доказів до моменту їх подання суду. Цивільний процесуальний кодекс України передбачає можливість забезпечення доказів до подання позову чи під час розгляду справи (ст. 116 ЦПК України), однак чітких рекомендацій щодо особливостей фіксації цифрових доказів законодавством не передбачено [2, С. 55–57]. Це може негативно впливати на якість доказової бази, сприяти втраті доказів або ставити під сумнів їхню достовірність та належність під час судового розгляду.

Особливої актуальності проблема цифрових доказів набуває в умовах зростання кіберзагроз. Сучасні технології дозволяють здійснювати складні кібератаки, що спрямовані не лише на знищення чи зміну інформації, але й на підриг довіри до цифрових доказів [3, С. 215–217]. В умовах кібератак на інформаційні системи судів, адвокатських компаній, підприємств чи фізичних осіб виникають додаткові складнощі у питанні підтвердження достовірності цифрових доказів. Ця проблема потребує створення спеціалізованих технічних і правових механізмів захисту доказів, зокрема застосування цифрового підпису, блокчейн-технологій, спеціалізованих цифрових архівів, які б гарантували незмінність та безпеку інформації, що подається до суду.

Вирішення зазначених проблем цифрових доказів потребує комплексного підходу. Перспективним є прийняття спеціальних норм, які чітко регулюватимуть порядок фіксації, підтвердження достовірності та забезпечення допустимості цифрових доказів. Зокрема, законодавцю доцільно передбачити конкретні правила подання електронних доказів, порядок залучення експертів з інформаційних технологій, створення єдиних стандартів технічної фіксації таких доказів. Також слід передбачити можливість використання спеціалізованих програмно-технічних засобів, які забезпечуватимуть суду можливість оперативно і достовірно перевірити цифрові докази на предмет втручання чи маніпуляції.

Не менш важливим є підвищення рівня технічної підготовки суддів та адвокатів щодо роботи з цифровими доказами. Судді повинні отримати можливість якісно і професійно оцінювати цифрові докази, знати особливості їх походження та зберігання, а також адекватно реагувати на спроби маніпуляції інформацією. Для цього необхідним є регулярне проведення спеціалізованих тренінгів, семінарів і навчань із залученням експертів з кібербезпеки та цифрових технологій.

Таким чином, використання цифрових доказів у цивільному процесі відкриває нові можливості для забезпечення ефективності

та об'єктивності судочинства, однак водночас породжує численні виклики та ризики. Проблеми автентичності, допустимості та захисту цифрових доказів потребують невідкладного законодавчого регулювання та технічного вдосконалення. Реалізація цих кроків дозволить підвищити якість цивільного судочинства в Україні, зробити його більш адаптованим до сучасних цифрових реалій та забезпечити ефективний захист прав учасників цивільних процесів в умовах постійних кіберзагроз.

Список використаних джерел:

1. Цивільний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 04.04.2025)
2. Зімнік В. В. Електронні докази в цивільному процесі та їх застосування на практиці. *Актуальні питання вдосконалення діяльності Національної поліції України в сфері превенції та запобігання корупції*. 2017. С. 55–57. (дата звернення 04.04.2025).
3. Татулич, І. Ю. (2020). Електронні докази як засіб доказування в цивільному судочинстві. *Часопис Київського університету права*. 2020. С. 215–219. (дата звернення 04.04.2025).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу, Національної академії внутрішніх справ Куцик Катерина Володимирівна

Тишківська А. Д.,
студентка II курсу магістратури
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОКУРОРА У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ВИМІРІ

Триваючі євроінтеграційні процеси зумовлюють необхідність адаптації національного законодавства до європейських стандартів, зокрема і у сфері правового статусу прокурора та функціонування органів системи

Сюйва Я. С.

ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ 298

Тимчишин П. А.

ЦИФРОВІ ДОКАЗИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМИ
ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОПУСТИМОСТІ В УМОВАХ ЗАГРОЗ..... 301

Тишківська А. Д.

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ
ПРОКУРОРА У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ВИМІРІ 304

Torchyі Rytma

DIGITAL JUSTICE IN THE UAE: THE INFLUENCE
OF TECHNOLOGICAL ADVANCEMENTS ON JUDICIAL
OPERATIONS 308

Хащина Х. О.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 314

Хізанов О. Д.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВУ КОМПЕНСАЦІЮ
У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВТРАТОЮ ЖИТЛА
АБО ІНШОГО МАЙНА ЧЕРЕЗ ЗБРОЙНУ АГРЕСІЮ:
ПРАКТИКА ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОГАЛИНИ 316

Цимбаліст А. Д.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ
ВІЙНИ: РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ СУДОВИХ СЕРВІСІВ..... 320

Челак А. П.

КАДРОВИЙ ДЕФІЦИТ В СУДАХ УКРАЇНИ ЯК НАСЛІДОК
ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДОЛАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 324

Чепой М. І.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В УКРАЇНІ..... 328

Чорний М. М.

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУДДІВ ТА ПРОКУРОРІВ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 331

Швалюк Д. Ю.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА, ЯК НАПРЯМ ФУНКЦІОНУВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ..... 334